

Bis 120 Éva néni!

Gregus Éva néni köszöntöttük 90. születésnapján. Részletek lapunk 2. oldalán.

ENSZ Holokauszt emléknapi

Ezúton hívunk meg minden érdeklődőt az ENSZ Holokauszt Emléknapja alkalmából a Komáromi Jókai Színházba, ahol **2018. január 28-án, vasárnap 15:00-kor KATHRINE KRESSMANN TAYLOR: CÍMZETT ISMERETLEN** című levéldrámáját tekintjük meg. Az előadás után beszélgetésre kerül sor az alkotókkal.

Kérjük az érdeklődőket, hogy szíveskedjenek január 19-ig a kile@menhaz.sk címen, vagy a 7731-224-es számon regisztrálni, ebben az esetben tudunk térítésmentes jegyet biztosítani.

Purimi előzetes

Ideai purimi ünnepeinkre **2018. március 1-jén, csütörtökön 16:00-tól** kerül sor a Menházban. Vidám programmal várunk mindenkit! A részletes programot februári számunkban olvashatják. ■

Macesz, maceszliszt és bor

A közelgő pészach ünnepére maceszliszt és bor megrendeléseiket január 31-ig várjuk a KZSH titkárságán és a kile@menhaz.sk címen. ■

Szerkesztői gondolatok

Egy újjal bővül az évfolyamunkat jelölő szám a Hitközségi Híradó fejlécében. A regisztrációt követő, azaz a hivatalos lappá válás tizenhatodik szonját indítjuk most el. Alapításunk óta ez a huszonharmadik esztendő, amikor közösségünk és a régió zsidó vonatkozású híreit az újság hasábjaira gyűjtjük össze.

Megannyi személyes történet, hitközségi rendezvény kapott helyet az elmúlt időszakban az oldalakon, erre törekszünk majd 2018-ban is. Hívjuk és várjuk a szerzőtársakat, akik egy-egy cikkel, sorozattal, beszámolóval, izgalmas tartalommal töltik majd meg a HH idei számaikat is. A húsz év során szerzett tapasztalat azt mutatja, a meg nem írt családi, kehlai történések előbb-utóbb feledésbe merülnek, de a helyi és országos könyvtárakban őrzött példányaink, elektronikus archívumunk hosszú időre hozzáférhetővé teszi azokat.

Az 1968-as - a Komáromi Zsidó Hitközség életében sorsfordító - események ötvenedik évfordulójára emlékezünk ebben az esztendőben. Szeretnénk személyes történeteken keresztül bemutatni, hogyan élték meg ezeket az időket az új otthont választók és az itthon maradók. Egy-egy visszaemlékezés, fénykép, rövid történet maradandó korrajzzá válhat nyomtatásban és elektronikusan megjelenő kiadványunkban. A kile@menhaz.sk címen várjuk társszerzőink írásait. ■

*a Hitközségi Híradó
szerkesztői*

Bis I 20! munkatársunknak

Amnapokban ünnepelte **60. születésnapját** a Hitközségi Híradó alapító munkatársa **Piczek Ferenc**. Szakmai tanácsai és optimizmusa nagyban hozzájárult ahhoz, hogy lapunk huszonharmadik évfolyamát indítjuk el 2018 januárjában. Informatikai kérdéseinkkel, kéréseinkkel bármikor fordulhatunk hozzá. A kommunikációs eszközeinket érintő programok, fejlesztések tekintetében is számos ponton járult hozzá a Menház megújulásához. Kívánjuk, hogy egészségben legyen aktív segítőtje még nagyon sokáig közösségünknek. ■

Gregus Éva néni 90 éves!

Gregus Éva néni közösségünk népszerű tagja december 29-én töltötte be **90.** életévét. A család és a barátok ünneplése után a hitközség vezetősége is gratulált. Az ünnepelt, lánya, Rechtoris Klárka otthonában fogadta a vendégeket. Éva néni jó hangulatban elbeszélgetett a hitközség tagjaival. Ezúton is kívánunk neki jó egészséget, családjá és közösségünk körében eltöltött további szép éveket. ■

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományait az alábbi címre küldhetik: help@menhaz.sk

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 1956-ban (1996), **főszerkesztő** –
séfrendaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel.:/fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 1956-ban. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády Slovenskej republiky - program Kultúra národnostných menšín 2017. Periodikum je nepredajné. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság rövid hírek

✧ A KZSH-t, a HH-t és a Shalom klubot anonimitásukat kérő adományozók támogatták. Köszönjük!

✧ Új könyvekkel és kiadványokkal gazdagodott a Spitzer Béla kiskönyvár. Várjuk olvasóinkat!

✧ December hónapban a Komáromi Zsidó Hitközség bekapcsolódott a városi hajléktalanellátásba. A Kollár Zoltán által koordinált program keretében hitközségünk állta a szétosztott meleg ebéd költségeit.

✧ Január elején folyamatosan véghezvük a 2017. évi pályázatok elszámolását és benyújtásra kerülnek az idejévi igénylések.

✧ December végére Komárom városa támogatásával elkészült temetőnk online térképe és valamennyi fellelhető sír fényképe. A kereshető adatbázis feltöltése folyamatosan történik. A honlap az alábbi címen érhető el: www.komarno.cintoriny.sk.

✧ Komárom városa segítségével megújulnak a temetőben a védett sírok. December végére részben elkészült síremlékek: Pinchas Leb Frieden rabbi, Schnitzer Ármin főrabbi, Spitzer Béla nyomdász sírköve és a központi mártíremlékmű.

Támogatóink / naši sponzori:

Chanukai örömnep a Menházban

Hosszú idő után, újra visszatért a korábbi külső helyszínekről a chanukai ünneplés az Eötvös utcába. A Menház Wallenstein Zoltán és Lipscher Mór termeinek összenyitásával elegendő helyünk lett a méltó, mindenki számára nyitott rendezvény megtartására.

Paszternák Tamás nyitógondolataival indult a program, melynek első részében Jávori Ferenc és Dunai Tamás, az odesszai zsidó mindennapokat idéző dalokkal, vicces történetekkel fűszerezett műsora következett. A közel nyolc-

vanfős közönség körében nagy sikert arattak a Budapestről érkezett művészek. Hagyományainkat követve idén is együttműködtünk a Selye János Gimnáziummal, Spátay Adriana tanárnő jóvoltából Králik Máté, Novák Tamás unokája szavalatát hallgathattuk meg.

Az ünnep eredetéről, hagyományairól és üzenetéről Oláh János, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem rektorhelyettese szolt a tágabb régióból egybegyűltekhez. A hatodik este lángjait Szilágyi Gábor kántor lobbantotta fel.

Vendégeink megköstölhatták a magyar fővárosból érkezett kóser fánkot és szendvicseket.

Köszönet mindenkinek, aki a program szervezésében és lebonyolításában közreműködött! ■

PA

Ünnepi gondolatok

Oláh János, az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem rektorhelyettesének köszöntője

Hamarosan hanuka 6. napja lesz, és ilyenkor, hagyományainkhoz híven - a Hanukát eredményező csodát hirdető - meggyújtjuk majd hanukijánk lángjait, fellobbantjuk a lángokat, a fényeket.

A Talmud ekként ír hanuka okáról: „...nyolc napig vannak napjai a hanukának. (...) mert bementek a görögök a (Szentély) csarnokába, megtisztítatlanítottak minden olajat a csarnokban, és amint erővel felülkerekedett a Hasmonaeus ház és győztek, kerestek, de nem találtak csak egy olajos korsót, amelyen rajta volt a főpapnak pecsétje, de az csak egy napi égésre volt elegendő, ám megtörtént a csoda, és nyolc napig égett az.” (Talmud, Sábát 21b.)

E csodára emlékezve, miszerint az egy napra elegendő olaj nyolc napig égett a Szentély menórájában, az I.ten-i jelenlétet szimbolizálva, szokás hanuka minden napján fényt (olajméccsessel/gyertyával) gyújtani, emelkedő sorrendben; tehát az első nap egyet, a második nap kettőt, (...) ma, a hatodik napon hatot, és a nyolcadik napon majd nyolcat.

Tegnap, hanuka szombatján olvastuk zsinagógáinkban Zakariás/Zehárjá könyvéből: „...az Ő.való mondta...: Nem hadsereggel, és nem erővel, hanem szellemmel!” (Zehárjá IV,6.)

- Nem hadsereggel... - Nem valamilyen erőszak-szervezettel, nem fegyverekkel, nem verbális (szóbeli) agresszióval. Az erőszak, a hadviselés, a szóbeli vagy tényleges háború, az agresszió, valaki vagy valakik akaratának erővel való rákényszerítése a másokra = I.ten elleni véték.

és nem erővel... -I.ten teremtményei, az emberek, egyenlőnek lettek teremtvé, embernek lettek teremtvé. „Minden ember szabadnak és jogokban egyenlőnek születik és marad...” (Déclaration des droits de l’homme et du citoyen I.) - írták le Európában, majd 230 éve.

hanem szellemmel... - A Példabeszédek könyve írja: „I.ten lámpása/méccese/gyertyája az ember lelke...” (Példabeszédek könyve XX,27.)

A lélek, amelyet I.tentől kaptunk, a lélek = fény, világosság, láng. A láng, a lángok nagyon érzékenyek. Ha szellő, ha fuvallat, ha huzat éri bármely irányból, meg-megbillennek a fények, a lángok, kilengenek azok. A másik, az ellentétes irányba. Védekeznek. Védekeznek, mert élni, égni, fényeskedni, világosságot adni akarnak. Ha megszűnik az őket megbillentő hatás, visszaállnak eredeti irányukba, tovább világítanak, fényeskednek, fölfelé törekcszenek. Ez a világ rendje!

Minden egyes emberi lény lelke, élete = egy lámpás, egy fény, egy kicsi fény sugar, egy fénynyaláb, mely arra van rendelve, hogy világítson.

Vallási törvényünk, a hanukai lámpásról, a hanukijáról és annak gyertyáiról aprólékosan rendelkezik. Idézem: „...úgy kell elhelyezni a gyertyákat, hogy egy sorban és egyforma magasságban álljanak, az egyik ne legyen magasabb a másiknál.

(Folytatás a következő oldalon.)

Ünnepi gondolatok

(Folytatás az előző oldalról.)

Minden egyes gyertya között oly távolságot kell hagyni, hogy egyiknek lángja ne érje a másikat.” (Kicur sulhán áruh CXXXIX, 9.)

Az imént idéztük Szentírásunkból: „I.ten lámpása/mécsese/gyertyája az ember lelke.” (Példabeszédek könyve XX,27.) A lámpás - a láng - a fény - a lelkek - az emberek = I.ten teremtményei „egyforma magasságban álljanak”, az egyik ne legyen nagyobb, ne akarjon nagyobb lenni a másikinál, ne hatalmaskodjék felette. Az egyik gyertya - a láng - fény - lélek - ember, ne nyomja el a másikat, ne akarja meg- vagy beolvasztani, megsemmisíteni, kiszorítani, kirekeszteni, hiszen: „egyiknek lángja ne érje a másikat.”

Az I.ten által teremtett embernek, „I.ten lámpásának”, így kell/kellene cselekednie, és föl kell/kellene emelkednie oly magasságba, egy másik szintre, hol nincs már gyűlölet! Sem zsidógyűlölet, sem bármiféle embernek gyűlölete, „I.ten lámpásainak” gyűlölete.

A Példabeszédek könyve írja egy más helyütt: „Az igazak fénye vígan ég, és a bűnösök lámpása kialszik.” (Uo.: XI-II,9.) Jöjjön el mihamarabb már ezen idő, és valóban aludjon végre ki a bűnös ember-gyűlölet lámpása!

Mit üzenhet még a XXI. század elején élő embereknek, nekünk, e több mint kétezred évvel ezelőtti csoda? A csoda folytán fényt, világosságot adó lámpás, a Szentély menórájának egyik mának szóló üzenete az is lehet, hogy bármennyire is kevésnek tűnjék az ami tiszta és szentséggel telített, a Mindenható I.ten akaratából lehetséges, hogy oszlassa a sötétséget, hogy fényt adjon, sokkalta többet, mint amennyire természetéből adódóan ez lehetséges volna. Ekképpen az akkori zsidók, a makkabeusok, igaz, tiszta, szentséges ügyért harcoló kicsiny se-rege is legyőzte az akkor „aktuális sötétség erőit”, az akaratukat rájuk kényszeríteni akaró szír-görögöket, és az

Ö.való törvényeit, tanításait híven őrző maroknyi zsidóság mindennek ellenére tovább élt és él mindmáig, mikor is a hatalmas, a megdönthetetlennek látszó birodalmak, rendszerek és ideológiák már eltűntek a történelem süllyesztőjében.

„Áldott az I.ten, aki nem vonta meg jószágát és irgalmát Izrael házától...” - kezdte egyik elmélkedését, írását Slómó Efrájim Luntschitz, a XVII. századi Prágában élt rabbi. Majd így folytatta: „...aki mindaddig nem hagyott el bennünket, és erős karja most is védelmezi népünk maradékát. Ha el is akarják oltani életünk mécsesét, I.ten letekint reánk a mennyből és irgalma megment közülünk — legalább egy maradékot. Erre tanít ünnepünk története.” (Idézi: Hahn István: A fény ünnepe (Chanukka). Szemelvényekkel, dalokkal, képekkel. (újra kiadva: „Sinai” Bookstore & Publishing, Tel-Aviv, é. n.) p. 60.)

Hanukijánk fényeit hamarosan fellobbantjuk. Messze világító fényeket lobbantunk fel hanuka napjaiban. Vajon mikor tanulja már meg végre az I.ten által egyenlőnek teremtett emberfia, hogy nem kioltani kell a fényeket, hanem csatlakozni hozzájuk, világítani kell, növelni a fényességet, a sötétséget eloszlató fényességet!?

Mint tudjuk, a hanukija gyertyáinak, lángjainak - az előírás szerint - legalább fél óráig kell égniük. Égnek, lobognak a lángok, majd kialszanak...

Kívánom, hogy az eljövendőben minél több zsidó lakásban, otthonban lobbanjanak fel a hanukija lángjai, legalább egy kis időre hirdetvén a régmúlt csodáját, és a jelen csodáját is: hogy vagyunk, hogy élünk, és élni is akarunk, békeességben, mindenivel! Adja Isten, hogy mielőbb így legyen ez, még a mi életünkben! Urim száméáh! - Örömteli, fényes, boldog, gondtalan napokat kívánok mindnyájónknak! ■

Holczer Pali 60 éves

December végén ünnepelte 60. születésnapját Holczer Pali (Dan) Beer Shevában. Komáromból elszármazott hittestvérünknek további jó egészséget és sok örömet kívánunk. Mazl Tov. Bis 120! ■

Széder este

A Komáromi Zsidó Hitközség idén is megrendezni hagyományos széder estét, melyre 2018. március 30-án, pénteken (I. széder) 18:00-tól kerül sor a Menházban Riszovannij Mihály vezetésével. A kóser vacsora ára 5 EUR. Jelentkezni 2018. március 23-ig lehet a kile@menhaz.sk címen vagy a 7731-224-es telefonszámon. ■

Megjelent magyarul **A zsidó nő** című könyv Beszélgetés Hrbácsek-Noszek Magdalénával

Hrbácsek-Noszek Magdaléna, a nyitrai Konstantín Filozófus Egyetem tanára vagyok, és regionális kultúrakutatással foglalkozom, melynek keretén belül a szűkebb kutatási területem a zsidó kultúra.

Másfél évvel ezelőtt beszélgettünk Önnel a Hitközségi Híradóban. Tudományos munkájában azóta milyen, a zsidósággal kapcsolatos témákkal foglalkozott?

Nem tudom különválasztani a tudományos és a pedagógiai munkát, ugyanis egyik terület a másikat kölcsönösen segíti. Mindkét vonalon sikeresnek mondható projektek indultak be még három évvel ezelőtt. Egyik a nemzetközi konferencia, mely a Zsidó kultúra közép-európai kontextusban címet viseli. Mindhárom konferencia más-más témát járt körbe. A felvetett témákat tekintve az első nagyon széleskörű volt. Irodalom, filmművészet, regionális, kulturális hagyaték, diaszpórában élő zsidó közösségek hagyományai, híres közép-európai zsidó emberek arcképcsarnoka. A második konferencia a holokauszt történelméről, és a hozzá kapcsolódó szépirodalmi alkotások és filmek interpretálásáról szólt. A harmadik konferencia tovább göngyöltette az irodalmi elemzések sorát, azt vizsgáltuk, hogyan jelenik meg a zsidó nőkép a V4-es kortárs irodalmi alkotásaiban. Az előadások anyagából kötet készül, melynek szerkesztésén dolgoztam. Eddig két

kötet jelent meg, tavasszal várhatóan a harmadik is elkészül. A másik sikeresnek mondható projekt a zsidó kultúra tanítása. Az érdeklődés nagy. Az első csoport csak a nyáron fejezi be a három éves tanulmányi programot, de az érdeklődésre való tekintettel fél évvel hamarabb elindítottuk a második csoport képzését. Publikálásaimat, előadásaimat illetően a zsidó nőkép kutatása került előtérbe, erről készül a következő monográfiám.

A napokban jelent meg A zsidó nő című könyv, amelyet Ön fordított magyarra. Hogyan találta meg a művet? Mít érdemes tudni róla?

A kutatásom tematikája magával rántotta ezt a szlovák kortárs irodalom biografikus kisregényét, mely egy megtörtént életutat mutat be. A főszereplő, a riportalany koherens élettörténetet mesél el arról, hogy ki volt ő gyermekkorában és hogyan lett érett zsidó nővé, magában hordozva a kiválasztottságot, stigmatizáltságot és a társadalmi elvetettséget. Az emlékezet, a felidézés során felsejlik a zsidó nép traumája, a holokauszt. Ebbe született bele egy gyermek, Szófia, a zsidó lány, aki egyes szám első személyében eleveníti fel őszintén önmaga, családjá és egy népcsoport élettörténeti töredékeit a háború utáni években. Az életrajzi írás egyenes olvasata, hogy az egyén milyen kontextuális, kollektív, vagy legalábbis behatárolható csoportterdek nyomása alatt élte meg gyermekkorát a szocializmus éveiben, rámutatva az elvettség lehúzó erejére, a háború utáni nemzedékek önkeresésére.

Mennyi ideig készült a fordítás?

A fordítás aránylag gyorsan elkészült, ugyanis nagyon magával ragadó a történet, így nem, vagy alig tudtam letenni a könyvet sem úgy, mint olvasó, sem úgy, mint fordító.

Kinek ajánlja a könyvet?

Az ajánlás minden generáció számára

ra indokolt lehet, ugyanis, akik megélték a felszabadulás utáni első évtizedeket, azok mintha hazacsöppennének a történetbe, ugyanígy a középkorúak számára is még friss emlékeket idéz fel az kommunista időszak, a „fiatalok” számára meg egyenesen eleven, beszédes történelemkönyvvé válik a regény, ugyanis az élettörténetet a történelmi események precízen kísérik. A hiteles korrajzon felül a kisregény olvasója egy hagyományos zsidó család mindennapjait is megismerheti, olyan családokon keresztül, ahol kóser háztartást vezetnek, és megülik az ünnepeket. A történet Kelet-Szlovákiában kezdődik és Amerikáig vezet.

Hol lesznek a közeli jövőben könyvbemutatók?

Dunaszerdahelyen, Komáromban és Budapesten a Holokauszt Emlékközpontban.

Milyen tervei vannak a témával kapcsolatban a jövőben?

Amint említettem, jelenleg egy monográfián dolgozom, azok a projektek, amelyeket elindítottam a zsidó kultúrával kapcsolatban, folyamatban vannak. Ha ezen felül marad még időm, a közeljövőben szeretnék írni én is egy requiem-felhángú kisprózárt, ugyanis hozzám is bekopogtak egy érdekes élettörténettel, amit gyorsan rögzítettem, feljegyeztem, de a kidolgozottság még várat magára. Addig a témáról csak annyit, hogy egy holokauszt túlélő gyermeke mesél majd, és én... ■

Chanuka Galántán

A Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége, a Galántai Hitközséggel közösen 2017. december 14-én Galántán szervezte meg a regionális chanukai ünnepséget.

A résztvevők, több mint hetven fő, a helyieken kívül érkeztek: Pozsonyból, Nyitráról, Érsekújvárból, Dunaszerdahelyről, a régió más településeiről és tizenöten Komáromból. Fahn Béla, elnök üdvözlő szavai után Igor Rintel, a

Központi Szövetség elnöke üdvözölte a résztvevőket, Michael Kapustin beszélt az ünnep történetéről, majd Haás Tibor meggyújtotta a második chanukai gyertyát. A rendezés kastély borozójában tartott rendezvényen a jó hangulatról a Pressburger Klezmer Band gondoskodott, a szervezők hagyományos ételekkel: fánkkal, latkesszal és borral kínálták a vendégeket. Köszönjük a meghívást, jól éreztük magunkat! ■

PZs

Klikkelj a zsidóságra!

A budapesti **Lauder Javne Zsidó Közösségi Iskola** 2015 őszén indította el e-learning programját. Távoztatással tesszük lehetővé 7-18 éves vidéki és határon túli zsidó fiatalok bekapcsolódását a Lauder Iskola zsidó oktatási programjába. A tanterv **a zsidósággal és a héber nyelvel kapcsolatos ismeretek** széles spektrumát nyújtja az alapoktól kezdve egészen a haladó szintig. A program, az oktató és a diákok által előre egyeztetett időpontban, heti rendszerességgel **online** zajlik.

További információk és jelentkezés a 2018. januárban induló csoportokba: <https://lauder.community/budapest> illetve e-mail: e-learning@lauder.hu. ■

Temetőgondozási és tagsági díj

Ezúton kérjük hitközségünk tagjait, hogy a 2018-as évre esedékes tagsági díjat szíveskedjenek átutalással, csekkben vagy a titkárságon befizetni. A díjak változatlanok: 10 EUR/fő, diákoknak, nyugdíjasoknak és munkanélkülieknek 4 EUR/fő. Adományait szívesen fogadjuk!

Kérjük, a komáromi zsidó temetőben eltemetettek hozzátartozóit, hogy az ez évre esedékes sírgondozási díjat lehetőleg még a tavaszi munkák megkezdése előtt szíveskedjenek rendezni. A díjak: 10 EUR/sír, dupla sírok esetén: 17 EUR/sír. ■

Komáromi zsidók találkozója 1968 évfordulóján

Az idei Mártírnappal egybekötve ismét várjuk Komáromba az elszármazott hittestvéreket. A vészorszak túlélői mellett szeretnénk, ha visszatérnének erre a hétvégére mindazok, akik az 1968-as események hatására hagyták el város-

unkat. Természetesen örömmel fogadjuk leszármazottaikat és minden érdeklődőt. **Találkozzunk június 8-10-ig!** Kérjük, előzetes regisztrációját szíveskedjen február 15-ig megküldeni a kile@menhaz.sk címre. ■

Balogh Istvánnak, a Scheiber Sándor Gimnázium és Általános Iskola tanárának ünnepi beszéde

Elhangzott Kol Nidrékor a komáromi zsinagógában – II. rész

Különösen megfontolandó mindez számunkra a félelmetes napok időszakában, amikor a megjavulásról beszélünk, a megtisztulásról és a megtérésről. Nincsenek hibátlan hősök a Tánáchban sem, Dávidnak és Salomonnak tiszteletre méltó, és megbotránkoztató tettei is vannak. De feltehetjük a kérdést: ha éppenséggel mi magunk kerülnénk a bibliai események fősodrába, a történetírók tollára, akkor, amíg életünk, tetteink egyik felével kivívánánk a kései korok biztonságos távolságából szemlélődő olvasók elismerését, szimpátiáját, egy másik szeletével talán nem. Ezért az ő tetteik és életútjuk nem követendő példa sok esetben, hanem példa arra, hogy mindannyian emberek vagyunk hibás és jó döntésekkel. De a döntések után is rendelkezünk a belátás-szembené-

zés-bűnbánat lehetőségével. A Talmud Szánhedrin traktátusában olvasható a híres mondat:

„Aki megment egy életet, egész világot ment meg.”

A Yad Vashem által alapított Világ Igazai kitüntetést azok kapják, akik a Soá idején saját életük kockáztatásával mentették meg embertársaik életét. Mi kell mindehhez? Egyszerű emberi érzés? Tökéletesség? Vagy egy olyan szilárd erkölcsi-emberi értékrend, amelyet semmilyen elnyomás és rendszer nem képes befolyásolni? Akárhogy is legyen, ezeknek a nagyszerű embereknek a példája is mutatja, hogy bárkiből lehet igaz ember. Nem egy hibátlanul leélt élet az, amit hátrahagyunk magunk után, hanem a fontos időben meghozott döntéseinket és a mindenkori jóra való törekvésünket.

A misztika szerint minden nemzedékben él 36 olyan ember, akiknek érdemei miatt az Ö.való fenntartja a világot. Lámed-váv cádikimnak nevezük őket. Azt, hogy ki ez a harminchat ember, senki sem tudja, még ők maguk sem. Erre az ősi hagyományra már a Példabeszédek könyvében is találunk közvetett utalást: „az igaz ember a világ tartóoszlopa”.

De az oszlop megtartásához mindannyiunkra szükség van. Ez a 36 igaz ember hagyományának ki nem mondott tanulsága: biztatás arra, hogy törekedjünk mindannyian a tőlünk telhető legjobbra, mert nem tudhatjuk mekkora a felelősségünk.

Ezzel a gondolattal kívánok mindannyiunknak egy jó bepecsételtetést! Gmár chátimá tová!

Köszönöm, hogy meghallgattak! ■

EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

68. fejezet Jelentés a plázafrontról

(2012. március 24.)

Még alig ocsúdtam fel a szupermarketben átélt csütörtök esti sokkból, amelyet a piramis alakúra préselt pészachi Bamba látványa okozott, végleg eltörölve azt a diaszpórában belém nevelődött hitet, hogy az egyiptomi kivonulás emlékünnepe, egyben lemondás mindenről, ami finom, az egész lakást összemorzszáló macesz javára. Már is egy újabb váratlan dolgot tapasztaltam. Péntek reggelre felállítottak egy napelemes, a buszok pontos érkezését mutató kijelzőt a megállóba. Betört a hi-tech szűkebb "otthonomba". Az Uziel egy egyszerű kis, csendes utcácska, semmi különös. Miért pont itt? Sehhol máshol nem láttam hasonlót a környéken, kivéve az egyetemnél, de az mégis a 4-es főút mellett van. Állok hát, mint egy totemoszlop előtt, s nem tudok hinni a szememnek. Nincs több ideges topogás, mikor jön a következő autóbusz, vajon elérem-e a HaShalomon az ashkeloni vonatot. Ezentúl nyugodtan hátra dőlhetek a padon, s a pontos idő mellett ott van, hány perc múlva érkezik a 34-es, 67-as, 65-ös vagy az általam legtöbbet igénybe vett 63-as.

Ezúttal nem Tel-Avivig utazom, a givatayimi Rambam tér a végcél. Innen kb. öt perc séta a helyi kanyon. Különös helyek ezek a plázák, amikor elsuhanás mellettük a belvárosba menet, elkezdenek hívogatni: "Szállj le! Térj be hozzánk, s vásárolj!" Az ellenállásnak vége, megtörtem. Az agyonlátogatott Merom mall, a vasútállomásos Azrieli és az izraeli plázizmus bölcsőjének, az Ayalon kanyonnak a meglátogatása után, a szomszéd "kerület" üzletközpontja van soron.

Milyen elvárásaim lehetnek? Egyrészt mellett sorakozó ruha, cipő-, telefon-, ékszer-, játék-, ajándékboltok. Kajasarok, kirakodóasztalok, mozi, pénteki csúcsgalamb? Odabent nem csalódom, ha eltekintünk a dektoros kaputól, akár odahaza is sétálhatnék a világmárkák forgatagában. Minden megvan idebent, amitől pláza a pláza. A harmadik szintre érve az üvegteret azért lenyűgöz egy pillanatra. Ebédidő van, amikor gyerek-

ként Budapestre kirándultunk, az egyik legkiemelkedőbb pontja az volt az útnak, hogy meglátogattuk a piros alapon sárga "M"-betűs gyorsétteremláncot. Így teszek hát most én is, végére pénteki pihenőnapi túrán vagyok. Miután megküzdök az óriás New York burgerrel, bolyongok még egy kicsit az Office Depotban. Nem igazán tudom mit kéne venni, a végén mégis a kasszánál állok sorban. Az asztalokról kínált ínycsiklandó ételek, házi sajtok, fűszerek között egy kis standon halakat árulnak, kicsi, 60 sékeles műanyag akváriumban. "S tényleg kibírják ebben?" – teszem fel a kérdést az eladónak. "Igen, igen, rá is van írva, az oldalára, hogy akvárium, ezt direkt halaknak gyártották!" – próbál meggyőzni az eladó. "Hol vannak ilyenkor az állatvédők?" – nyugtázom magamban, s a mozgólépcső felé indulok, elhessegetve a gondolatot, hogy egy aranyhallal osszam meg hajlékomat a hátralévő izraeli napokon.

Elhagyva a fogyasztói társadalom szentélyét, hazafelé veszem az irányt. Givatayim bevásárló-utcáin sétálok, elmellőzök a padon két magyarul beszélő hölgyet, amint éppen munkaadóiknál praktizált takarítási szokásaikról diskurálnak. Lassan zárnak a boltok, az éttermek teraszairól szedik össze a székeket. Közeleg az ünnep. Mindenfelé színes kardvirágok (vagy valami hasonló). Miután megvolt az egészséges napi testmozgás, felülök a 63-asra. Leszálláskor átnézek a túoldalra, valóban ott a digitális kijelző, nem képzelődtem.

(2012. március 30.)

Kedd reggel korán keltem, 7:30-kor már a buszmegálló felé tartottam. Vártam 90 perc zötykölődés a tel-avivi tengerpartig a reggeli csúcsgalambban. Öltöny, nyakkendő, hátamon a frissen beszerzett posztertartó. A NanoIsrael 2012 konferenciára igyekeztem.

Két éve, amikor az első NanoIsrael rendezvényről olvastam a világhálón, azon töprengtem, milyen jó lenne elmenni rá, megnézni mi is történik a közel-keleti országban nano-témában. Osztottam-szoroztam: repjegy, regisztrációs díj, szálloda, no meg a szabadságokkal se álltam már túl jól, szóval végül Budapesten maradtam. Kis vi-

gasz volt, hogy a Nanopaprika az esemény médiapartnere lehetett.

Eltelt két év, s most a DAN kék-fehér buszán a nanokonferenciára tartok, átszelve Ramat Gant és Givatayimot. Mi ez, ha nem egy álom beteljesedése? A delfináriumnál szálltam le, csábított a tengerpart, de most a szakmáé volt az elsőbbség. Mozgólépcső vitt le a David Intercontinental Szálloda konferencia szintjére. Az első dolog, ami szembeköszönt egy molinó volt a fórum támogatóival és partnereivel. Ott virított rajta a The International NanoScience Community – <http://www.nanopaprika.eu> "Spicy world of NanoScience" felirat is. Kihúztam magam, mégiscsak ez az első olyan szakmai összejövetel – a közel 90-ből, amelynek médiatámogatója volt az elmúlt 4,5 évben általam szerkesztett tudományos közösségi oldal -, ahol valóban meggyőződhetek a szervezőkkel kötött bartermegállapodásunk valós kivitelezéséről.

Rövid sorban állás után megkaptam a badge-met. "András Paszternák, Bar-Ilan University, Israel" – betűzttem ki, kicsit megilletődve. Feltérképeztem a terepet, helyére került a poszterem. A 81-es felület jutott neki. 1981 bejött, akkor a 81-et is szerettem! – mosolyodtam el a szám láttán.

9:30-ra több száz kutató, diák töltötte be a teret. Felállva köszöntöttük Simon Perest, Izrael államelnökét, akinek 20 percesre tervezett bevezetője 60 percre nyúlt, felborítva az első nap szinte teljes menetrendjét. Az ország "élő történelem könyve" friss amerikai élményeiről, a Facebooknál és Googlenél tett látogatásáról mesélt többek között. Azt mondta, gyermekkorában az édesanyja sosem azt kérdezte tőle: „Mi volt ma az iskolában?”, hanem azt, hogy „Mit kérdeztél fiam?”. A kérdések mindig ugyanazok, a válaszok azok, amelyek évtizedekről évtizedekre változnak. Erre kell megtanítanunk a jövő generációt.

(Folytatás a következő oldalon.)

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből

Fekete és fehér

Tavaly nyáron egyik ismerősünk vizsgafilmje volt és meghívott minket és barátainkat Tel Avivba, egy avantgárd filmre, amelyet a lánya készített. A fiatal rendezőnek az volt a kérése, hogy a közönség fekete vagy fehér öltözetben jöjjen, megengedte, hogy lehet kombinálni a két színt, de azért hangsúlyozta, hogy inkább minden vendég válasszon egy színt és ne díszítse színes ékszerrel vagy más kiegészítővel.

Nem tudtuk, hogy mi az oka a furcsa kérésnek, mivel ismerjük őt csecsemőkora óta és mindenki örült, annak, hogy sikeresen befejezte tanulmányait a filmrendezői és forgatókönyvírói szakon, a kitűzött időpontban megjelentünk. Örömmel láttuk, hogy mindenki fekete vagy fehér öltözetben jött. Maga az ünnepelt különleges fekete ruhában köszöntötte vendégeit, szorgalmas pincérek ismeretlen fekete italt kínáltak fehér süteményekkel. Mivel messziről jöttünk és nem volt más választék megittuk a fekete italt. A mai napig sem tudom, hogy mi volt, és megettük a süteményt, amely finom volt.

A rövidfilm, 40 perces, fekete-fehér felvétel, nemcsak azért, mert az ilyen filmek kisebb költségvetésűek, hanem azért is, mert evvel akarta kifejezni a film témáját. A szereplők fekete-fehér öltözetben voltak ellenkező színű álarcokkal. A történet mesél, két csoportról egyik fehér, a másik fekete öltözetben egy fekete-fehér városban ahová véletlenül érkezik egy színes öltözetű család. A film be akarta mutatni, hogy mi mennyire tévesen ítéljük meg az embereket, a színes öltözetűek a fehér családhoz fordultak segítségért, mert tévesen azt gondolták, hogy azok szívélyesek és kedvesek. Akik valójában segítettek, azok a fekete öltözetűek,

akik sokkal jobbak és humánusabbak voltak. A film nem a rasszizmusról szólt, semmiképpen nem emelte ki a bőr színét, hanem az embereknek lelki jellemzőit, és azt, hogy mennyire tévesen bíráljuk egymást, mennyire nehéz téves elgondoláson változtatni.

Az előadás után mindannyian elmentünk a közeli Sarona központba, leültünk egyik divatos olasz stílusú étteremben. Néhányan pizzát rendeltek, a pincér kérdezte, hogy kéri-e fekete alappal. Mások is megdöbbenve látták, hogy vannak olyan ételek, amelyeket lehet fekete alapanyaggal kérni. A pincér türelmetlenül magyarázta, hogy ez a trend a világban. Fekete ételeket enni, és nem értette, hogy miért nem lelkesedünk az étterem különleges ajánlatáért. Nem sok jót gondolhattunk rólunk, mikor mindenki kérte a megszokott ételeket, nem a fekete változatot. A szomszéd asztalnál fekete pizzát ettek, megkérdeztük, hogy milyen ízű. Szerintük nincs semmi különbség, de ők nem látták, hogy a foguk teljesen fekete lett.

A vacsora után találtunk a szép fagyizó, már nem voltunk meglepődve mikor fekete fagyalaltot ajánlottak, de senki se volt elég bátor, hogy kipróbálja. Valójában nagyon régimódinak, maradinak láttuk magunkat, de megegyeztünk, hogy elég volt a fekete-fehér film,

nem akarunk ismeretlen fekete alapanyagokat látni a tányérunkon.

A héten megjelent egy 2017-es összefoglaló cikk, amelyben szó volt ételekről is. A cikk írója kiemeli, hogy a fekete étel irányvonala olyan gyorsan eltűnik, mint, ahogy jött. Nem azért, mert káros, az alapanyagok: főleg tintahal, fekete szezámmag, vagy fekete szója, inkább azért, mert nem esztétikus és mi a színes ismert ételeket szeretjük. Megszoktuk a feketekávét, de nehéz megszokni a fekete fagyalaltot vagy süteményt. Megszoktuk a fekete olajbogyót és a fekete lencsét, de ezeket összekeverjük más, színes ételekkel, és a fekete szín nem domináns az ételben.

Itt a földközi-tengeri országba az olajbogyót nagyon kedvelik, a következő recept az itteni konyhát jellemzi.

Fekete olajbogyós kenyér

Hozzávalók: 4 és 1/2 pohár liszt, (lehet fehér vagy keverve fele fehér, fele tönkölybúza) 5 dkg élesztő, 1 kanál cukor, 2 pohár víz, 25 dkg kimagozott, szeletekre vágott fekete olajbogyó, 1 kávéskanál só, 3 evőkanál olívaolaj.

Elkészítés: Felfuttatjuk az élesztőt és a cukrot, hozzáadjuk a liszthez és összegyúrjuk. Adagolva hozzáadjuk a vizet, só és az olaját. A gyúrás végén adjuk hozzá az olajbogyót. Meleg helyre tesszük, míg megkel. Ha túl lágy, lehet hozzáadni még kevés lisztet. Kenyér sütő formát kissé megolajozzuk, beleteszük a tésztát, a tetejét lehet szezámmag és napraforgómaggal és megkenjük tojással. Előremelegített 170 fokban 45 percig sütjük. ■

Dr. Orna Mondschein

Egy év Izraelben

(Folytatás az előző oldalról.)

Az ünnepélyes pillanatok után a szakma került terítékre. Izrael hat (!) nanotechnológiai kutatóközpontjának vezető kutatói illetve külföldi meghívott professzorok számoltak be a tudományág eredményeiről, kihívásairól.

Hogy miben más egy izraeli konferencia egy európaival? Itt volt hadiipari szekció. Valahogy eddig sosem gondolkodtam el azon, hogyan hasz-

nosíthatók a szén nanocsövek a repülőgépekről indítható rakétákban. „Ez itt létkérdés!” – kacsintott rám a melletttem ülő kollégám, látva az arcomra ülő döbbenetet.

A konferencián ismét rá kellett döbbennem, mennyire iparági méreteket öltött napjainkra a kutatás. Több mint 360 poszter, megannyi előadás, s mindez csak itt, egy kis ország nanotechnológiájáról. Az ízletes ebéd után jött a poszterszekció.

Fél óra, a kinyomtatott eredmények

előtt. Az érdeklődők felvilágosítása, a látottak megvitatása. A kutatás felé még odahaza végeztem, a többit már itt. Két nap, számos találkozással, megbeszéléssel, kis ebédszüneti sétával a tengerparton, befogadhatatlanul sok, új szakmai információval. Két nap, amikor egy ábránd valósággá vált. Köszönet az itteni főnökömnek a lehetőségért, hogy részt vehettem a NanoIsraelen. ■

Folytatjuk

Slovenské národné múzeum – Múzeum židovskej kultúry – Múzeum holokaustu v Seredi

Rozhovor s Martinom Korčokom (I. časť)

Mohli by ste nám povedať pár viet o sebe a o múzeu?

Narodil som sa (Martin Korčok) v roku 1979 v Košiciach. Vyštudoval som na Katedre etnológie a mimoeurópskych štúdií na Filozofickej fakulte Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Po štúdiách som nastúpil do Slovenského národného múzea – Múzea židovskej kultúry, kde pôsobím ako vedúci Múzea holokaustu v Seredi. Paralelne s muzeálnou činnosťou som absolvoval externé štúdium na Katedre etnológie a muzeológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde som získal akademický titul philosophiae doctor (PhD.). Mám jednu dcéru, Sáru. Práca je zároveň mojím koníčkom. Medzi moje ďalšie záľuby patrí cestovanie, fotoграфovanie a numizmatika.

Bývalý pracovný a koncentračný tábor Židov v Seredi predstavuje autentické miesto, ktoré sa viaže k tragickému obdobiu riešenia židovskej otázky na Slovensku počas druhej svetovej vojny. Pri príležitosti Pamätného dňa obetiam holokaustu a rasového násillia sa zrodila myšlienka vyhlásiť objekty piatich barakov pracovného a koncentračného tábora v Seredi za národnú kultúrnu pamiatku a následne v nich vybudovať múzeum holokaustu. Túto myšlienku oficiálne schválilo rozhodnutie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky dňa 12. mája 2009, ktorým bol bývalý pracovný tábor v Seredi vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku.

Slovenské národné múzeum – Múzeum židovskej kultúry – Múzeum holokaustu v Seredi bolo oficiálne otvo-

rené 26. januára 2016. Jeho súčasťou je aj vzdelávacie stredisko, ktorého cieľom je poskytovať výchovno-vzdelávacie podujatia, semináre a školenia zamerané na oboznamovanie pedagógov, žiakov, študentov, ale aj širokej verejnosti so židovskou kultúrou a dopadom holokaustu na život Židov na našom území. Múzeum zároveň slúži aj ako pamätník všetkým zavraždeným Židom zo Slovenska, pričom len samotným táborm v Seredi prešlo v období jeho existencie, od roku 1941 do roku 1945 približne 16.000 Židov, z ktorých bola väčšina zavraždená.

Ako hodnotíte uplynulé dva roky od otvorenia múzea holokaustu?

Vo svete v posledných rokoch narastajú prejavy antisemitizmu, rasizmu a xenofóbie. Tento jav sa nevyhol ani Slovensku. Väčšinou pramení z nevedomosti, alebo menej dobrých ľudských vlastností. Pri tvorbe múzea holokaustu sme dbali o to, aby naša inštitúcia tvorila nielen historickú, ale aj výchovnú a vzdelávaciu funkciu. Naším hlavným poslaním je dôstojné pripomínanie si obetí holokaustu a vzdelávanie verejnosti, aby sme podobným tragédiám v budúcnosti predchádzali.

Dôležité však je, aby sme toto poslanstvo dostali k návštevníkom. Máme vypracovaný systematický program na oslovenie škôl a ponuku našich vzdelávacích programov. V tejto oblasti cítime aj silnú podporu ministerstva kultúry, ministerstva školstva a ministerstva vnútra. Aj vďaka spolupráci s nimi sa počet našich návštevníkov neustále zvyšuje. Zároveň pevne verím, že návšteva múzea zároveň núti ná-

vštevníkov premýšľať o nezmyselnosti nenávisti medzi ľuďmi. V prípade, že sa tak deje, už má naša práca zmysel.

Aká je návštevnosť múzea?

Múzeum holokaustu v Seredi otvorilo svoje brány pre návštevníkov 26. januára 2016 a do konca roka privítalo 12 852 návštevníkov. Väčšinu z nich tvorili žiaci základných škôl a študenti stredných škôl a gymnázií z celého územia Slovenska. V roku 2017 vďaka aktivitám, ktoré vykonávame a spolupráci s mnohými partnermi, dosiahla návštevnosť múzea neuveriteľných 21 500 návštevníkov, čo predstavuje nárast o 67% oproti predchádzajúcemu roku. Urobíme všetko preto, aby sme tento stúpajúci trend udržali aj v budúcom kalendárnom roku.

Máte kontakty so školami z okresu Komárno?

Na základe našich štatistík vieme celkom presne povedať, že v roku 2017 nás z okresu Komárno navštívili študenti šiestich škôl. Z toho bolo päť škôl s vyučovacím jazykom slovenským a jedna s vyučovacím jazykom maďarským. Celkový počet týchto návštevníkov činil 168 osôb. Čiže z hľadiska celoslovenského priemeru si prajem, aby návštevnosť z okresu Komárno stúpila. Napokon sme jedným z múzeí, ktoré dokáže ponúknuť nielen spre-vádzanie, ale aj všetky vzdelávacie programy v slovenskom, ako aj maďarskom jazyku.

Aké kultúrne podujatia sa uskutočnili na pôde múzea?

V priebehu roka 2017 sa nám podarilo zorganizovať štrnásť kultúrnych a spomienkových podujatí. Boli medzi nimi pamätné dni na obeť holokaustu, premiéry filmových dokumentov, vernisáže, uvedenie knihy do života, divadelné predstavenie, koncert, ale napríklad aj uvedenie videosprievodcu pre nepočujúcich. Je veľmi dôležité, aby sa podujatia neopakovali a aby oslovili čo najširšiu verejnosť. Správy o našich podujatiach sa objavili 135-krát v médiách, z toho 60-krát v hlavnom televíznom spravodajstve. ■

Radostná oslava Chanuky v Útulku

Po dlhom čase sa oslava sviatku vrátila do priestorov na Eötvösovej ulici. Vďaka spojeniu sál Zoltána Wallensteina a Móra Lipschera sme získali dostatočne veľký priestor na náležitú oslavu našich sviatkov.

Program podujatia sa začal úvodným príhovorom koordinátora Židovskej náboženskej obce v Komárne, Tamása Pazsternáka. Nasledovalo vystúpenie Ferenc Jávoriho a Tamása Dunaiho, ktorí svojimi piesňami a vtipnými anekdotami oživil každý denný život Židov v ďalekej Odese. Hostia z Budapešti zožali v kruhu vyše osemdesiatčlenného obecnstva veľký úspech. Už tradične sme pri organizovaní osláv spolupracovali s Gymnáziom Jánosa Selyeho – vďaka Adriane Spátay sme si mohli vypočuť prednes Máté Králik, vnuka dr. Vojtecha Nováka.

O pôvode, tradíciách a odkaze sviatku hovoril prorektor Židovskej univerzity v Budapešti János Oláh. Plamienky šiesteho večera sviatku zažal kantor Gábor Szilágyi.

Naši hostia si pochutili na kóšer šiškách a sendvičoch z maďarského hlavného mesta.

Vďaka patrí všetkým, ktorí sa na zdarnom priebehu sviatočného programu podieľali! ■

PA

Chanuka v Galante

Ústredný zväz židovských náboženských obcí v Slovenskej republike v spolupráci so Židovskou náboženskou obcou v Galante zorganizovali dňa 14. decembra 2017 regionálnu oslavu Chanuky.

Na podujatí sa zúčastnilo vyše sedemdesiat hostí, ktorí okrem Galanty prišli z Bratislavy, Nitry, Nových Zámok, Dunajskej Stredy, ďalších obcí regiónu, ako aj pätnásť z Komárna. Po úvodných slovách Vojtecha Fahna sa prítomným

prihovoril predseda Ústredného zväzu židovských náboženských obcí v SR Igor Rintel. O histórii sviatku hovoril Michael Kapustin, potom Tibor Haas zapálil druhú chanukovú sviečku. O dobrú náladu podujatia, ktoré sa konalo vo vinárni renesančného kaštieľa, sa postarala formácia Pressburger Klezmer Band. Organizátori ponúkli hosťom tradičné sviatočné jedlá: šišky, latkes a víno. Ďakujeme za pozvanie, cítili sme sa skutočne vynikajúco! ■

PZs

Mazl tov – pani Éva Gregus oslavuje deväťdesiatku!

Pani Éva Gregus, obľúbená členka našej komunity, oslavuje dňa 29. decembra svoje 90. narodeniny. K blahoželaniam rodinných príslušníkov a priateľov sa pripojilo aj vedenie našej náboženskej obce. Klárka Rechterisová, dcéra oslávenkyne, privítala hostí vo svojom domove. S pani Evou

sme sa príjemne porozprávali. Aj touto cestou jej želáme pevné zdravie a mnoho šťastných rokov strávených v kruhu rodiny a našej komunity! ■

Bis 120!

Vuplynulých dňoch oslávil svoje 60. narodeniny Ferenc Piczek, zakladajúci člen nášho Spravodajcu. Jeho odborné poradenstvo a optimizmus významnou mierou prispeli k tomu, že v januári roku 2018 rozbiehame už dvadsať tretí ročník vydávania nášho periodika. S otázkami a po-

žiadavkami z oblasti informatiky sa na neho môžeme kedykoľvek obrátiť. V súvislosti s obnovou a rôznymi počítačovými programami informačnej techniky v mnohom prispel k modernizácii našich podujatí a práce. Želáme mu, aby v zdraví strávil v radoch našej komunity ešte veľmi dlhý čas. ■

redaktori Spravodajcu

Pali Holczer oslavuje šesťdesiatku

Koncom decembra oslávil svoje 60. narodeniny Pali (Dan) Holczer, žijúci v meste Beer Sheva. Našmu súvercovi, po-

chádzajúcemu z Komárna, želáme pevné zdravie a mnoho šťastia. Mazl Tov. Bis 120! ■

Stretnutie komárňanských Židov

Príležitosti Dňa martýrov v Komárne opäť srdečne očakávame našich súvercov, pochádzajúcich z nášho mesta. Okrem tých, ktorí prežili hrôzy holokaustu, by sme počas tohto júnového víkendu radi privítali všetkých, ktorí opustili naše mesto v dôsledku udalostí roku 1968. S radosťou, samozrejme, privítame aj ich potomkov, ako aj každého záujemcu. Stretnime sa v dňoch 8.-10. júna!

Prosíme vás, aby ste sa predbežne zaregistrovali do 15. februára na adrese kile@menhaz.sk. ■

Séderový večer

Židovská náboženská obec v Komárne aj v tomto roku usporiada tradičný séderový večer, ktorý sa bude konať v **piatok 30. marca 2018 (1. séder) o 18. hodine** v budove Útulku pod vedením Mihálya Riszovanného. Cena kóšer večere je 5 EUR. Prihlásiť sa môžete do 23. marca 2018 na adrese kile@menhaz.sk alebo na telefónnom čísle 7731-224. ■

Členský príspevok

Touto cestou žiadame členov našej náboženskej obce, aby členský príspevok na rok 2018 uhradili prevodným príkazom, poštovou poukážkou alebo osobne na sekretariáte. Výška členského príspevku sa nemení: 10 EUR/osoba, študenti, dôchodcovia a nezamestnaní 4 EUR/osoba. Privítame akúkoľvek podporu! ■

Poplatok za správu cintorína

Prosíme každého, koho príbuzní sú pochovaní na komárňanskom židovskom cintoríne, aby poplatok za správu cintorína na rok 2018 uhradil podľa možnosti ešte pred začiatkom jarných prác. Výška poplatku zostáva nezmenená: 10 EUR/hrob, v prípade dvojitých hrobov: 17 EUR/hrob. ■

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

✧ ŽNO, Klub Šalom a Spravodajcu finančne podporili: anonymní darcovia. Ďakujeme.

✧ Knižnica Bélu Spitzera je bohatšia o nové knihy a publikácie. Srdečne očakávame našich čitateľov!

✧ V decembri sa Židovská náboženská obec v Komárne zapojila do charitatívnej akcie na pomoc bezdomovcom. V rámci programu koordinovaného Zoltánom Kollárom hradila naša náboženská obec náklady na podávané teplé jedlo.

✧ Začiatkom januára pracujeme na vyúčtovaní projektov a dotácií, poskytnutých v roku 2017. Priebežne s touto prácou vypracúvame nové žiadosti o poskytnutie dotácií.

✧ Ku koncu decembra sa vďaka finančnej podpore mesta Komárno zrodila on-line mapa nášho cintorína a boli vyhotovené fotografie všetkých existujúcich hrobov. Databázu, v ktorej je možné vyhľadávať informácie, postupne dopĺňame. Webová stránka sa nachádza na adrese: www.komarno.cintoriny.sk.

✧ S pomocou mesta Komárno budú v cintoríne zrekonštruované chránené hroby. Náhrobky, ktoré boli ku koncu decembra aspoň sčasti ošetrené: rabín Pinchas Leb Frieden, hlavný rabín Ármín Schnitzer, tlačiar Béla Spitzer a centrálny pamätník martýrov.

Radostná oslava Chanuky v Útulku

Vystúpenie Ferenca Jávoriho a Tamása Dunaiho, ktorí svojimi piesňami a vtipnými anekdotami oživilí každodenný život Židov v dalekej Odeze. Náš článok na strane 3.

Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu

Touto cestou pozývame každého záujemcu do Jókaiho divadla v Komárne, kde si pri príležitosti Medzinárodného dňa pamiatky obetí holokaustu môžete dňa **28. januára 2018** pozrieť drámu **KATHRINE KRESSMANN TAYLOR: ADRESÁT NEZNÁMY**. Po predstavení sa bude konať beseda s autormi hry.

Prosíme záujemcov, aby sa do 19. januára zaregistrovali na adrese kile@menhaz.sk, alebo na telefónnom čísle 7731-224. Len registrovaným záujemcom dokážeme zabezpečiť lístky bezplatne. ■

Pozvánka na Purim

Tohtoročná slávnosť pri príležitosti sviatku Purim sa v našej náboženskej obci bude konať **1. marca 2018 o 16. hodine** v budove Útulku. Každého záujemcu srdečne očakávame s veselým programom! Návštevníci podujatia, ktorí prídu v maskách, dostanú darček. Podrobný program si môžete prečítať v našom februárovom čísle. ■

Možnosť objednania macesu, macesovej múky a vína

Objednávky macesovej múky a vína k blížiacemu sa sviatku Pesach očakávame do 31. januára na sekretariáte ŽNO v Komárne a na adrese kile@menhaz.sk. ■

Myšlienky redaktora

Číslo označujúce ročník vydania v hlavičke nášho Spravodajcu sa rozširuje o ďalšiu číslicu. Začíname šestnástu sezónu od registrácie, t.j. oficiálnej existencie periodika. Od samotného založenia novín uplynulo už dvadsaťtri rokov – toľko rokov zhromažďujeme do stĺpcov nášho Spravodajcu správy z diania v našej komunite a v regióne. Na stránkach novín sa objavilo množstvo ľudských príbehov, a celý rad reportáží z podujatí. O to isté sa budeme snažiť aj v roku 2018. Voláme medzi nás a srdečne očakávame autorov, ktorí jednotlivé tohtoročné čísla Spravodajcu naplnia svojimi príspevkami – článkami, sériami, správami – so zaujímavým obsahom. Skúsenosti uplynulých dvadsiatich rokov dokazujú, že na rodinné príbehy či diania v komunite, ktoré nie sú zaznamenané, skôr či neskôr každý zabudne. Exempláre našich novín, nachádzajúce sa v miestnych a celoštátnych knižniciach či v našich elektronických archívoch, nám však tieto príbehy zachovajú po dlhú dobu.

V tomto roku si pripomíname päťdesiate výročie udalostí roku 1968, ktoré boli v živote Židovskej náboženskej obce v Komárne rozhodujúce. Prostredníctvom osobných príbehov by sme chceli prezentovať, ako toto obdobie prežívali tí, ktorí sa rozhodli nájsť svoj nový domov, a tí, ktorí zostali doma. Jedna spomienka, fotografia či krátky príbeh môže v našich novinách – vychádzajúcich v tlačenej i elektronickej forme – natrvalo zachovať odtlačok danej doby. Vaše príspevky v danej téme uvítame na adrese: kile@menhaz.sk. ■

redaktori Spravodajcu